

העסקת עובדים לא ישראלים בעבודות בנייה למגורים ותשתיות – תגובת השר שר העבודה.

הרווחה והשירותים החברתיים

"בהמשך לטיטוט הצעת המחליטים שהועברה הבוקר לעיונו, שעניינה קידום החלטת ממשלה בקבינת הדיוור שמשמעותה ביטול החלטות ממשלה קודמות המגבילות העסקה של עובדים זרים בפרויקטים של תשתיות, והגדלת המכסה ב-6,000 עובדים לחברות הביצוע, 1,000 לכל חברה, מעבר למכסה הקיימת היום (16,500) להלן עמדתנו המקצועית:

ראשית, נדגיש כי לפי דוח מבקר המדינה 65 בנושא הבאת עובדים זרים ושמירה על זכויותיהם משנת 2015, העיר המבקר כי החלטות שינוי את מדיניות הממשלה בפועל ביחס לעובדים זרים התקבלו ללא עיון בתשתית הנתונים הנדרשת. המבקר הדגיש כי על המשרדים והשרים העומדים בראש משרדים אלו המגישים הצעות החלטה הנוגעות למכסות עובדים זרים, לצרף את כל הנתונים והמידע הדרושים לדיון ולקבלת החלטות. הצעת ההחלטה שהועברה אינה מפרטת נתונים על הצורך, החסמים וההשפעות שעשויות להיות לנושא.

לעניין ההרחבה לעבודה בתשתיות

1. כאמור, ההרחבה של עבודת העובדים הזרים לתשתיות נעשתה ללא כל דיון מקדים ובהיעדר תשתית נתונים. מאחר שמדובר בענפים חדשים שמוצע לאפשר להכנסת עובדים זרים, אין ספק שזה יביא לפגיעה קשה בעובדים המקומיים (קיימים או פוטנציאליים) ולכך אנו מתנגדים.
2. כידוע, לכניסתם של עובדים זרים ישנן השלכות שליליות על שוק העבודה ותעסוקת עובדים ישראלים. השלכות שליליות אלו, הקיימות גם בתחום הבניין, עלולות להתעצם נוכח ההרחבה לפרויקטי תשתית מגוונים כפי שמכלילה ההצעה, כגון מים, חשמל ותאורה, ולהשפיע לרעה על עובדים ישראלים בתחומים אלו. נבקש להזכיר כי לאור פניות שונות שהעלו את החשש לפגיעה בתעסוקת ישראלים נוכח הכניסה הצפויה של עובדים זרים מסין לענף הבנייה, הובהר והוצהר כי אין שינוי במדיניות הממשלה וכי העובדים הזרים שיגיעו לישראל הם לצורך בנייה למגורים בלבד ובמקצועות המותרים. אנו סבורים כי ההחלטה הנוכחית משנה מדיניות זו בצורה קיצונית, ואף מגבירה את החשש לזליגה להעסקה במקצועות נוספים בענף הבנייה במקצועות רטובים ולא רטובים.
3. ככל שידוע לנו, עמדת ההסתדרות הייתה להתנגד להרחבת התחומים שבהם ניתן להעסיק עובדים זרים ואנו סבורים כי כחלק מעבודת המטה של בחינת הנושא יש לשמוע עמדות הצדדים הנוגעים לדבר לרבות עמדת ההסתדרות.

4. בנוסף, התרת ההגבלה על העסקת עובדים זרים בפרויקטים בתחום הבנייה למגורים, תביא בפועל, להסטה של כח אדם מפרויקטים של בניה למגורים לפרויקטים של בנייה מסוגים שונים ולפרויקטי תשתית, גם כאשר אין לפרויקטים אלו זיקה למגורים. החלטה זו סותרת החלטות ממשלה קודמות של מיקוד המאמצים לבנייה למגורים, ואף עשויה לפגוע במאמצים אלו (בין היתר גם בהחלטת ממשלה 317 עצמה שקבעה את תעודת ענף הבניה למגורים). הסטה כאמור, עתידה ליצור לחץ עתידי על הגדלת מכסת העובדים הזרים לבניין, עקב מצוקה שתיווצר בפרויקטי בנייה למגורים.

5. נעיר, כי ככל שתבקשו לדייק, ולקבוע כי בפרויקטי תשתית מורכבים התומכים ונחוצים לשם קידום בנייה למגורים יש צורך לאפשר העסקת עובדים זרים, ניתן יהיה לבחון זאת במסגרת דיון מקצועי בין המשרדים. כך אף הוצע על ידי הגורמים המקצועיים טרם העברת נוסח מחליטים קודם ביולי 2017 ואף על פי כן הנושא לא עלה בדיון מקצועי.

לעניין הגדלת המכסות

א. בהחלטת הממשלה שעברה ערב אישור התקציב אושרה הגדלת מכסת העובדים הפלסטינים לבניה למגורים ב-7,000 עובדים וזאת ללא גריעה ממכסות העובדים הזרים.

נזכיר כי החלטת ממשלה מס' 317 שכותרתה "סיוע ממוקד להגדלת היקף פעילות הבנייה למגורים" קבעה בסעיף 4(ג) כי פלסטינים מורשים לעבוד הן בבנייה למגורים והן בתשתיות שמקדמות בנייה למגורים, ולכן הגדלה זו מעלה ביתר שאת את השאלה בדבר נחיצות ההגדלה הנוכחית שכאמור מובאת להכרעת השרים ללא נתונים המעידים על מחסור בידיים עובדות.

ב. נציין, כי לפי נתוני רשות ההגירה ניצול מכסות העובדים הזרים בבניין הוא 10,219 עובדים מתוך מכסה של 16,500 עובדים הכוללת בתוכה מכסה של 6,000 עובדים לחברות הביצוע. מכסה זאת אינה מלאה ולכן לא ברור הצורך בהוספת מכסה של 6,000 עובדים נוספים לחברות הביצוע.

ג. לבסוף, נציין כי הגדלת המכסה של העובדים הפלסטינים נעשתה שלא כמו במתווה שאושר בסעיף 3 להחלטת ממשלה 1236 מתאריך 8.3.2016 שקבעה כי הגדלת המכסה לעובדים תביא להפחתת שמכסת העובדים הזרים ביחס של 1:2, כך שבפועל הוגשו בקשות מקבילות להגדלה של שתי המכסות.